

Tako je: kdor stavi svoje gradove na pesek, mora biti prejalislej razččaran. Jaz sem jih le en čas, zato sem zdaj tudi popolnoma zadovoljen s svojim stanjem, dasiravno ni sijajno. A živi se pošteno in v zadovoljnosti, in to je dovolj.« —

Maksimov.

Zgodba o sinici.

Majhna in plašna je bila. Skakljala je hitro od veje do veje in se je zelo bala; slišala je za seboj, kako kriči v dolini vrana, kako se oglašča v smrečevju šoja z rezkim glasom — in od strahu se ji je stisnilo malo srčece. A vedno naprej je skakljala mala, nerodna, vedno više in više, proti vrhu. Tupatam je postala, okrenila se, ozrla se s strahom in grozo v očescih po celem gozdu — prisluškovala je in je potrkala s kljunom na vejico, v dolini pa je zopet zakrakal vran, oglasila se je šoja, čudni, strašni, grozni glasovi so bili to: dvignila je sinica glavico, nagnila jo po strani in je zletela na drugo vejico, skrila bi se bila rada vsa majhna in plašna, kakor je bila.

Daleč naokrog so šumeli gozdovi, temni, globoki. Bala se jih je uboga siničica — vedno je šumelo, bučalo, zibalo se v vetru. Bil je večer strah v mladem siničjem srčecu. Čisto sama je letala od veje do veje; nikjer ni zapazila svojega bratca in uboge sestrice, odkar so bili poleteli od doma v božji svet. Veliki, črni sovražni ptiči so se šopirili po gozdu. Tem ni zaupala in ni se upala k njim. Videla je enkrat, kako je zaplahutalo ravno nad njo dvoje črnih, strašnih kril, in oči — dva črna oglja — so se ozrle jezno nanjo. Zato se je bila teh mogočnih, visokih gosposkih ptičev...

Takrat, ko je bila doma, je bilo pa lepo. Spominjala se je še čisto dobro: blizu male, prijazne vasice v velikem vrtu, med belim cvetjem košatih jablan — tam je bil njen dom. Bratci in sestrice so se gnetli krog nje. Pogovarjali so se tiho, domače, smejali so se poredno. Vse je bilo kakor naslikano, nič groznega in strašnega ni bilo v tistem gnezdecu. Otec in majka, vsa majhna in uboga, sta bila tako prijazna, tako dobra... Zgodaj zjutraj sta odletela daleč, daleč proč in se vračala kljuna polna dobrih reči. Bog ve, kje sta dobila vse tisto.

Prijazen dom je bil, v njem je bilo v resnici lepo, domače življenje. Vse naokrog cvetje, belo, dehteče, v solncu se bleščeče; povsod tihe jablane, tiha vas sredi njih, sredi belega, dehtečega cvetja. Gorak dom je bil to. Posebno zvečer je bilo prijetno. Stisnili so se skupaj bratci in sestrice, k majki in otcu, ki sta bila tako prijazna in majhna kakor sami. Pa so se pogovarjali o domačih, lepih stvareh, tiho, mirno — saj je bilo vse naokrog tiho, lepo. Mrak je mižal v gnezdu, nič strašnega ni bilo v njem: še veseli so ga bili mladiči... Pogledovali so zdajpazdaj iz gnezda,

smejali so se poredno — glej, tam leti velik, grozen vedomec, smešen in strašen, nič nam ne more storiti . . . , in so se prihulili k tlom, stisnili so se skupaj, otec in majka sta bila poleg — o, le beži naprej, ti strašni, grozni vedomec, saj nam ne moreš storiti nič žalega! . . .

Časih so se pa nehali pogovarjati po domače. Spomnil se je morda otec, majka se je spomnila: drug svet je še tam zunaj, sicer lep, a velik in gosposki: daljne, zlate ravnine so to, prelepe pokrajine, polne zlata in krasnih rož. Tam pač ni tega domačega, belega cvetja jablan, tega domačega solnca nad tiho vasjo in vrtom — zlate, s srebrnimi stebri okrašene dvorane morajo biti tam; drug svet je tam, lep in gosposki, topel in zelo prijeten . . . Zakaj domislili so se takoj mali bratci in sestrice: od tistega lepega kraja prinašata gotovo otec in majka toliko dobrih stvari za lačne kljune. O, lepo mora biti tam, večer raj, tam zunaj vasi, zunaj domačega doma . . .

Tako so stegovali mladiči male vratove iz gnezda, nevoljni, malo jezni, nevoščljivi, da je še kak drug svet tam zunaj, in da prebivajo tam gosposki ptiči, ki se šopirijo ošabno, pa brez njih, po zlatih dvoranah kakor kraljiči in princezinje . . . Zrli so mladiči jezni vunkaj in niso bili veseli: tam je vse gosposko, vse lepo in svetlo; tu pa, doma, tako žalostno in domače. Poleteli bi tja v drugi svet, ponosni in prešerni; dvignili bi peruti kakor orli, pa bi zajadrali preko poljan, po jasnem obzorju, v zlato, veselja in sreče polno deželo. — A ne morejo. Tako majhni in slabotni so še, nerodni, nevešči — kako bi letali med tistimi gosposkimi ptiči? . . .

Prišel pa je vendar čas, da so dorastli. Že je bilo v gnezdu tesno, in vsak si je želel vunkaj: tja v drugi svet . . . Ta vrt, to belo, snežno cvetje, ta tiha, mirna vasica, to otroško, neumno solnce nad njimi: vse se jim je zazdelo naenkrat tako kmetiško in pusto. Ne ostati! Le vun, vun, tja v drugo življenje, kjer so zlate poljane in je solnce veliko in gosposko! Le brž vun, zunaj je še drugačen svet, lep, zlat. Zakaj bi čakali v tem pustem domačem kraju? . . . Da, kar vun iz domačije!

Veliko hrepenenje je vzrastlo v gnezdu. Vun iz rodnega mesta, vun iz pustega kraja, v življenje, v zlato svobodo! Lepo bodo jadrali nad livadami in griči in mesti, visoko na obzorju, ponosni, gosposki, še orel jih bo zavidal. Naprej, naprej v zlate kraje, kjer je drevje iz srebra in hiše iz zlata! Veliko lepega je tam, veliko sreče in veliko dobrote. Vun v življenje, v prostost! . . .

Ni bilo več lepo doma, ah, nikakor več! Zato je zapustila prva sinička lepega jasnega dne tiho gnezdo in je poletela vun. Nič več se ni ozrla nanj — že je bil v megli njen dom, pred njenimi očmi pa so se odpirale nove pokrajine. Pa ni letela lahko, nerodna je še bila, majhna in uboga. Videla je druge ptiče nad seboj: jadrali so ponosno po obzorju, svetli v solncu, ki je lilo nanje. Ona pa ni ljubila teh gosposkih ptičev: sovražila jih je, ker so zrli tako prezirljivo nanjo in so se je sramovali . . .

Ah, mnogo dni je že preteklo od takrat. Iskala je pač zlato deželo, a je ni našla. Povsod isto drevje, iste vasi, ista polja naokoli; nikjer pa

zlate dežele, ki si jo je bila naslikala še v tistem gnezdju. Izgubljena ni bila več vesela; zaželela si je nazaj...

Tudi tu v temnem gozdu, kjer je živela sedaj, ni bilo lepega, veselega življenja. Saj je še vedno šumelo, bučalo — črni, grozni strahovi so jo opazovali iz vseh kotov. Čutila je: tam iz daljave prihaja, veliko, nerodno kakor gora, grozne oči... In bliža se polagoma, po prstih, tat... Nejasen šum vse naokoli, povsod prhutanje. Gotovo lomasti med vejami dreves strašni vedomec, velik in besen... Poslušala je nerazločne glasove, ki so ji prihajali na uho, zletela je še malo više na drevo, postala je plašna in se potuhnila. Črno in grozno preži nanjo tam iz daljave; kdo ve — morda čaka, da bo planilo naenkrat ter ji zasadilo ostre kremplje za tilnik. Drevje šumi, klanja se in ziblje — vse naokoli strah.

Bala se je majčkена siničica teh grozних strahov in je poletela vun iz gozda. Proč, da, proč iz gozda, kjer se šopirijo veliki, mrki ptiči! Nazaj domov! Tam je tako lepo, tako domače vse: tiha vasica, belo cvetje jablan naokoli — tam stoji tihi, gorki dom, tam naj bi bila ostala vedno; tam ni strašnih, črnih gozdov, tudi strahov ni tam! Domov, domov!...

Že je bil gozd za njo. Letela je nalahno, malo nerodno. Vedno naprej, vedno naprej, zopet v domačijo, nazaj v tihi, gorki dom. Zdajpazdaj je počila na kakšnem drevesu, a se je zopet napotila naprej. Sama je bila tujka, ki se vrača... Jadrali so pač po jasnem, belem obzorju gosposki in zelo mogočni ptiči, pa ti se niso zmenili zanjo, še pogledali je niso. Visoko so leteli, visoko v solncu, ki je gorelo in lilo žarke na pusto zemljo. Mogočno, kakor kralji so jadrali ti ptiči naprej, kakor da je vse to belo jasno obzorje njihovo. Sinica pa, uboga, majčkена in nerodna, je letela nizko nad zemljo, nizko nad polji in drevjem in hišami, zdaj gor, zdaj dol.

Tedaj je zaprhutalo visoko nad njo, grozno in mogočno. Dvoje strašnih kril! Ozrla se je dol, spuščalo se je z neba... Beži, siničica, skrij se! Zbežala je, rada bi se bila skrila, pa se ni mogla. Tisto grozno in črno se je bližalo čudovito hitro; že je čutila na sebi jezne ognjene poglede... Skrij se, skrij, siničica!...

Zamahovala je krčevito s perutmi, rada bi se bila rešila. Glej, tam je že vas, tam je že drevo; zato kar naprej, hitro, rešitev je blizu!

Oslabela je siničica. Poletovala je bolj počasi, smešno, kakor netopir. Toda črno in veliko, ona grozna gora, se je bližalo — zagrabilo jo je naenkrat za vrat. Zvila se je, ozrla se plašna na temne peruti in v tiste ognjene oči — vse ni nič pomagalo.

Občutila je kremplje v mesu. Curek krvi ji je zdrsnil po prsih dol. Klonila je glavico, niže in niže. Velika slabost jo je obšla. Kremplji režejo v meso... ostri, brušeni noži. Kljun vseka...

Nagnila se je v smrt. Zamahnila je s perutmi. Temno in črno pa se je dvignilo vedno više in više. Po belem, jasnem obzorju plava, mlado žrtev v krempljih...

Cvetinomirski.

